

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi részére vonatkozó közlemények küldendők: fő-utca 186. szám.

Kiadó hivatal:

Nagy Ferenc könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek, hirdetések, hirdetési-díjak és reklamatiók küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulán a kiadó hivatalban; Pesten: Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébet tér 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigyó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — **Hirdetési díjak:** Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyitván”-ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással, vagy vidékre postán

egész évre . 6 frt —
fél „ . 3 frt —
negyed „ . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Pest, február 10-én.

(□) A harctéri hírek csillapultával, és midőn már több kilátásunk van békére, mint háborúra: időszerűnek találjuk az észak-német szövetség pesti konzulának jelentésére — mely még a porosz-francia háboru kitörése előtt iratott — a kormány és Magyarország iparosainak figyelmét felhívni és jelezni a veszélyt, mely fenyegeti lassan-lassan fejlődésnek indult iparunkat.

Édes mindnyájan tudjuk, hogy Magyarország számára — a kiegyezés alkalmával — külön vámterület nem biztosított. Ha ezzel bírnánk, nem néznénk oly szorongatott kebelrel a jövőbe és nem féltünk iparunkat annyira, mint jelenben. — A külön vámterület hiánya az egyik főoka annak, hogy iparunk — dacára politikai aerank megváltozásának — csak lassan fejlődik. A cislajthániai ipar — míg nálunk minden pangott, minden elnyomva volt — szép haladást tett, és most ezen előre haladott iparral kell ifju — gyermekkorát élő iparunknak fejlődésében megküzdeni. De mindenek dacára reményünk lehet, hogy — ha a szükséges védelmi intézkedéseket idővel megteesszük — iparunk fényesen ki fogja állani a versenyt

a sok kegyben és magas pártfogásban részesült lajhántuli iparral.

Eddig ez volt honi iparunknak versenytársa, de nem veszedelmes versenytársa.

Most, a porosz-francia háboru bevégeztével, el lehetünk készülve, hogy fejlődő iparunknak egy újabb, az ausztriai iparnál sokkal veszedelmesebb és hatalmasabb iparral, az egyesült Németország iparával is kell küzdenie. Németország — minthogy a háboru után cikkeinek kelete Franciaországban esökkenni fog — igen természetesen Magyarországot igyekszik iparcikkai számára piacul meghódítani. És ha ezt elérte, a mit — ha tekintetbe vesszük a németországi iparosok és gyárak készítményeit, melyek olesóság- és óntartósság tekintetében ifju iparunk termelését hasonlíthatlanul felülmulják — mindenestre el is fog érni, s ezáltal Magyarország iparának kifejlődése — meglehet csak bizonytalan időre, meglehet örökre — meg lesz akadályozva.

Azonban ahhoz, hogy ezen formális ipari hadjárat Németország részéről kezdetét vehesse, idő kell. A német gyárosok a nyugati vérengző háboruban ezer — meg ezer mun-

kás kezet vesztettek, és hisszük, hogy nem egyhamar jutnak oly helyzetbe, hogy az észak-német szövetség pesti konzulának tapintatosan készült tervét és hasznos utmutatásait — melyekből világosan megtudhatják, hogy a magyarországi piacot mily módon, és leginkább mily iparcikkokkal hódíthatják meg és biztosíthatják maguk számára — követhessék. Ez időt kell felhasználni Magyarországnak; megfeszítve minden erejét oda törekedni, hogy mire ez idő bekövetkezik — versenyképes legyen.

Még csak azt akarom röviden felemlíteni, mi ezen kereskedelmi jelentésből is világosan kitünik, hogy mily fontos és hasznos egy kereskedelmi konzul egy ország kereskedelmére és iparára. A kereskedelmi konzulok jelentései nyújthatnak csak biztos tájékozást és hasznos utmutatást az ország iparosainak; ezekből tudják meg, hogy ezt vagy amazt a piacot miféle termékkel lehet és kell felkeresni; ezekből tudják meg az eltoglalendő vagy elfoglalt piac fogyasztóinak igényeit és szokásait. — A termelőknél kell a fogyasztók igényeihez alkalmazkodni, ha cikkeiknek állandó piacot akarnak biztosítani.

TÁRCA.**XVI-ik Lajos halála.*)**

Franciák! ártatlanul halok meg; az utókor bizonyára bosszút áll rajtam: én megbocsátok elleneimnek. — **XVI-ik Lajos utolsó szavai.** —

Január 21-ik napja (1793.) a borzalom és gyász napja: — XVI. Lajost ekkor végezték ki.

Érzékeny szívűek! bár tudnék nyelvünkben szavakat találni, melyek érzelmeimet, szívem megindulását, a szomorú benyomásokat kifejezni képesek volnának! — Lajos utolsó szavai voltak: — ártatlanul halok meg!

Az ártatlan király 3 napot kért, hogy családjától s barátaitól búcsút vehessen. Megtagadták. A következő kiáltványt kapta:

1. Lajos lefejeztetése január 21. hétfőn reggel, a forradalmi, — azelőtt XV-ik Lajos terének nevezett piacon történik.

2. Lajost 8 órakor reggel a Templeből a vesztőhelyre vezetik, a kivégzésnek 12 óráig véghez kellvén mennie.

3. A departement, a helyhatóság s büntető törvényszék 2-2 biztost küldenek ki tanúnak a kivégzéshez. E biztosok mindent följegyeznek, mi ott történik s a végrehajtó-tanácsnak nyújtják be jelentéseiket.

Lajos tehát népétől az utolsó percig üldözve, a

* A történetek közvetlen benyomása alatt irt cikkek mindig különös érdekek bírnak; miért is a jelen cikket — bár igen sokféle alakban ismeretes — jónak látom lefordítani ily című, egykoru lapból: „Politische Reden über die Begebenheiten des 1793. Jahrs“ 4-te Rede: gehalten in der Versammlung der Wohlthenden — Kedd, jan. 29. (1793.) — 24 — 32. l.

vallásban keresett vigaszt és erőt. Maga elé bocsátotta nejét és gyermekét. Ez történt e (január) hó 20-án este 10 órakor. Mily találkozás! mily bucsu! mily meghatottság!

Lajos a királyné nyakába borult; fölemelte s megcsókola a trón-örökösét. Kissé összeszedvén magát, így szólt hozzájuk: — „Kedves nóm! kedves gyermekem! soká bilincsek választanak el egymástól bennünket; halálra ítéltetésemnek kellett tehát jönnie, hogy a minket összekötött, oly igen édes barátság üdvét élvezhessem? halálom árán élvezhetem tehát a boldogságot, hogy szabad titeket látnom, keblemre szoritnom s veletek beszélnem! Oh, fájdalom! oh élvezet! mint faggyújátok szívemet! Mily kegytelenek egy szerencsétlen atya — egy atya iránt, ki szerencsétlen volt feje fölött egy szabad nemzet villámai! összeesküdve látni!”

Barátim! hallottátok már: hitveseteket, atyátokat halálra ítélték, — oh! nem sokára a királyok királyának széke előtt állok; én a tévedések áldozata vagyok; népem dühét vontam fejemre. Én, ki csak akkor voltam boldog, ha népem is az volt? ki leginkább akkor voltam megelégedve, ha magányomban arról gondolkozhatam: miként lehet néped boldoggá?

Édes nóm! hü részese balsorsomnak! tanuja voltál a csatáknak, miket a bujtogatók ellen küzdöttem. Szívemre tarták mindennap kardjaikat, mig végre — fölkellett életemet áldoznom. Sirj kedves nóm!... Mi végzet vár reád? Ha állhatatosságod és sorsod megengedik, hogy túlélj férjedet: emlékeztetlek, két gyermek anyja vagy, e szerencsétlen zálog mindennap emlékeztetend boldogtalan nevenre. Nő! anya! kedvesem! barát-nóm! Hü férjed voltam — s úgy is halok meg.

Ha, édes nóm! életben maradsz, oh, örködjél

azon zálog ifjusága fölött, melyet reád hagytam; azon remény vigasztal, hogy téged nem áldoznak föl, s hogy a nemzet megengedi — ott könynezed hol jónak látod. Örködjél édes barátságunk zálogain: ez az egyetlen vigasz, mely engem a — sirba kísérhet.

Szívem vérzik jövőtökön. Félelem nélkül lépnek a vesztőhelyre, ha csak enenmagam lelkiismeretének szavát kellene csillapítanom. De te, kedves Antoinette! ti, szerett gyermekeim! oh — mégis, mit mondok? a jövő megítél engem s igazságot szolgáltat számomra. Rokonszenvezni fog velem; örökségül reá titeket hagyjak, — mindazt, mi szívemen fekszik! ő gondoskodik rólatok. E gondolatok megédesítik haláloamat. Isten! lágyítsd meg a sziveket! — szerencsétlen nővér! mit tettél, hogy szerencsétlenségem sorsosa lettél? miért nem voltak szülők nyáj-örök? Senki sem háborította volna nyugalmunkat;

Oh, nővér! a világ valamely zugában békén élhettünk volna az ártatlanságnak megelégedés által boldoggá tett lakában, a vad állatok dühét kikérülhettük volna, s nem kell vala harcolnunk vad emberek dühe ellen!

S ti, kedves gyermekeim, még igen ifjak vagytok sorsom s a ti sorsotok megértésére. Adná az ég, ne kellene tapasztalnotok, hogy a trón, melyen szerencsétlen atyátok ült, a világ legfényesebb trónja volt. S ha követnétek a fény e polcára: kérlek, olvassátok el történetemet: — a nép féltene voltam; ma áldozata vagyok. Gyermekeim! Ne okozátok soha igaztalanságáért a népet; én isten s emberek előtt szívemből megbocsátok mindazoknak, kik úgy hittek boldogulni, ha engem láb alól eltesznek. Ne tegyetek ezért

Külön vámterület és kereskedelmi képviselő nélkül iparunk tökéletesen nem fejlődhetik ki soha. Az elsőtől tíz évre meg vagyunk fosztva — a kiegyezés által; a másodikat sokszor emlegetik, s ezzel eleget látszanak tenni az ügynek, és elhalasztják egy boldogabb időre.

Békés megye bizottmányának, f. é. febr. 7-ik napján tartott rendkívüli közgyűlése.

Bizottmányi tagok kevés számmal vannak jelen. Elnök első alispán, a közgyűlést megnyitván előterjeszti, miszerint a múlt évi december hó 12-ik napján és folytatva tartott közgyűlés 520 számú határozatával, a múlt évi kedvezőtlen időjárás miatt vetetlenül maradt földeknek összeírását azon célból, hogy ezen földek tavaszi buzával leendő bevetése és illetőleg az erre megkívántató tavasz, vagy járó buzamagnak kellő időbeni beszerezhetése iránt, megfelelő intézkedések tétethessenek, — elrendelvé: a kérdéses összeírás és ezen alapuló szükséglet kimutatás a járásbeli főszolgabírók által teljesített, s az ide vonatkozólag beérkezett jelentésekre utalván, fölkeri a közgyűlést, hogy azokat tárgyalás alá vevén, a fennforgó szükséghez képest, intézkedni sziveskedjék.

Mely elnöki előterjesztés után a járásbeli főszolgabíróknak ide vonatkozó jelentései sorrendben felolvastattak, s miután az ekként felolvasott jelentések és ahhoz csatolt kimutatások szerint, a gyulai és szeghalmi járások kivételével a többi névleg pedig a csabai, orosházi, szarvasi és békési járásokban, a vetetlenül maradt földeknek tavaszi buzával leendő bevetésére szolgáló szükséglet egyes lakosok részéről csakugyan felmerült, s következőleg e részbeni intézkedés szükségére fenforog: annál fogva és tekintetbe véve, miszerint a bejelentett szükséglet mérve nem oly nagy, hogy annak beszerzése rendkívüli gondoskodási módok alkalmazását tenné szükségessé; tekintve továbbá, miszerint biztosan föltehető, s e részbeni alapos tudomás forog fenn, hogy a járásbeli főszolgabírók által bejelentett tavaszi buza szükséglet, a megye te-

rületén egyeseknél létező készlet által is pótolható: a járásbeli főszolgabírók ezennel oda utasítottak, hogy hatóságuk területén, a létező illetén tavaszi buzának kinél, mely helyen és mily mennyiségben készletben lételet, meghirdetés útján kinyomozván, a mutatkozó eredményről egymást értesíteni, egyuttal pedig a tett szükségleti összeírás alapján, a jelentkező egyeseket is, a megtudandó tavaszi buza készlet mennyisége és annak beszerzési módzatairól részletesen s ennél fogva kellően tájékozhatólag tudomásba helyezni sieszenek.

Ezekután, bár szorosán véve a jelen rendkívüli közgyűlés tárgyát nem képező, de az ügy természeté, s az alkalmosság által tanácskozás alá vétetni célszerűnek látott és a szarvasi járás főszolgabírája részéről beérkezett, azon jelentés vétetett fel, melyben említett főszolgabíró a rendkívüli vizáradások s kedvezőtlen időjárás folytán a vízmentő körtöltések és megrongált közlekedési utakon teljesített s még teljesítendő munkálatok sürgősségét említvén fel, e célokra a járásbeli összes orsz. közmunkaerő felhasználhatóságát engedélyezni kéri.

A kérelem azon ágát illetőleg, mely szerint a vízmentő gátaknak jó karban tartása s illetőleg azok kijavítására megyei közmunkaerő alkalmazhatása kérelmeztek: jelentő főszolgabíró a megyei bizottmány f. é. január hó 11-én tartott rendkívüli közgyűlésének 3. sz. a. hozott azon határozatára utalattik, mellyel a vízmentő gátak fenntartása, s illetőleg kijavítására a községek ez idei megyei közmunkaereje felhasználhatónak kimondatott. Illetve a közlekedési utakra szükségelt közmunkaerőt: miután a jelenlegi kedvezőtlen időjárás a közlekedési utak javítását különben is lehetlenné teszi, s ennél fogva az e tekintetben történhető rendelkezés korai s idő előtti lenne; de másrészt a megyei közmunkaerőnek mily módon felhasználhatása a közmunkai küldöttség felosztási tervzetén alapuló megyei határozat által lévén majdan megállapítandó: ennél fogva jelentő főszolgabírónak meghagyatik, hogy a közlekedési utak fenntartását a fennforgó körülmények által engedett módok felhasználásával eszközölje, különösebb figyelmébe ajánl-

tatván a póstai közlekedésre szolgáló utaknak fenntartása iránti elodázhatlan gondoskodás szükségére egyszersmind az is megjegyeztetvén, hogy a közmunkaerő pénzbeli megváltás útján értékesített részének is felhasználhatóságát — miután e váltási összegek rendeltetésükre nézve a közlekedési utakon levő hidak fenntartására szolgálnak — e megye közönsége nem engedélyezheti. Végül mint sürgős elintézés igénylő tárgy, felolvasatott a békési járás főszolgabírájának f. é. február 3-án 152 sz. a. kelt s a csabai vízvezető csatorna tárgyában Békésváros által benyújtott panaszos folyamodványra vonatkozó jelentése.

E megye közönsége méltányolva Békésváros előjáróságának kérvényileg előadott azon panaszos előterjesztését, mely szerint a Csabaváros által épített vízleeresztőn keresztül leömlő víztömegek a békési határ földeit is elárasztván, ekként itter tetemes károkat okoz, a fennforgó panasz megvizsgálása s az érdeklét két város között innen származó különbözőségek lehető kiegyenlítésére s az érdekek kölcsönös kiegyeztetésére egy Kertay Zsigmond t. főügyész és bizottmányi tag elnöklete alatt a csabai és békési járások főszolgabírái, Ladics György tiszteletbeli altügyész, Kis Elek megyei mérnök és Dobosi Alajos aljegyzőből álló küldöttséget nevez ki, megbízván e küldöttség, hogy a megkísérendő kiegyeztetés nem sikerülte esetében az 1840. X. törvénycikkben foglalt rendelkezések szem előtt tartása mellett s ahöz alkalmazkodva járjon el.

— A lajthántuli minisztererizis véget ért. A folyó hó 7-ki hivatalos bécsi lap közli az új miniszterek névsorát. E szerint miniszterelnök s belügy-miniszter Hohenwarth gróf, dr. Habietinek igazságügyi, Holzgethan pénzügyi, dr. Schöffle kereskedelmi és ideiglenes földmívelési, Ihrecsek oktatási és Scholl vezérőrnagy honvédelmi miniszterre neveztetett ki. Jobbára ismeretlen nevek ezek s azok, kik viselik — mint mondják — középszerűségek. Fog-e alattuk a lajthántuliak alkotmányossága virágozni, vagy átalán véve: köthetnie a jövőbeli működésükhöz a siker reményét — e kérdésre még programjuk elolvasása után sem

szemrehányást; emlékeztek reám: legyetek oly nagylelkűek, mint én valék.*)

Itt a király egy székre rogyott, nem tudott tovább beszélni. Éjfél után egyet ütött. A királyné mellette térdelt. Nővére elájult; a szegény gyermekek szólni sem bírtak: lábainál feküdtek. — Lajos fölemelkedett, átkarolta nejét: élj boldogul, ugymond, ez az utolsó csók, a sirontul újra átölelek. Elkeltt szakadnia övéitől... tétovázott... Egy helyen maradt állva; lábai reszkettek. Éljetek boldogul! kiáltá s szobájába tért.

Egy óra hosszat egyedül maradt. Azután irlandi születésű, gyóntató-atyját hitta; hangosan imádkozott s kérte őt áldoztassa meg. Felnyitotta szobáját; akarki láthatta őt térdein; kereszt volt az asztalon, melyre tekintve e szokat mondá!

Szenvedéseiben, uram! vigaszt s erőt nyerek a halálra.

Alig, hogy elfogadta az ostyát, arca földerült; ereje visszatért. Imádkozott még a gyóntató-atyával s így szólott hozzá: kedves atyám: mond meg mindenkinek, hogy a szerencsétlenek egyetlen vigasza a hit. Ha mindenki elhagy is, ez velünk marad, ez nagy győzelem.

8 órakor reggel (21-én) Lajos a toronyból a kocsiba lépett; csak a gyóntató-anya ült mellette. Poroszlók és katonák kísérték; a kocsit lassan haladt. 10 óra, 20 perckor ért a vesztő-helyre.

Lajos kilépett a kocsiból s erőteljes léptekkel ment az emelvényre. Ott fogadta a pap utolsó áldását. Barna felöltőjét önmaga vetette le; ez alatt egy ujjas fehér mellénykét viselt, — ezt magán

hagyta. A bakó lenyirta haját; e közben egy másik, kezeit kötötte hátra.

Lajos egészen a magasságra lépett. Látta a számos népet a vérpad körül s hangosan így kezdte beszélni: „Franciák! ártatlanul halok meg; az utókor bizonyára bosszút áll rajtam: én részemről megbocsátok ellenségeimnek.“ — — —

Itt parancs szóra a trombiták oly lármát csaptak, hogy Lajos nem beszélhetett s a nép nem hallhatta őt.

A hóhérok ezalatt Lajost a guilotinehoz vezették; nyaka — úgy látszik — nem egészen illett a nyaktülöbba; a bárd leesett, — s a fej le volt vágva.

A bakó fölemelte a véres főt, körülment vele a vérpadon s tompán kiáltá: Éljen a nemzet! Éljen a köztársaság! — a főt s a testet kosárba dobták s a tetemet sz. Magdolna templomába helyezték el.**)

Legottan erre (oh! könnyelműség durvasága!) az ácsok a király lenyirt haját eladónak kiáltották ki; a köteleket hajfonadékaik 10 livresért vették meg. Ruháit darabokra szaggatták és minden darabját pénzért árulták el.

Igy halt meg 16-ik Lajos, jan. 21. reggel 10 óra 22 perckor, 38 éves, 4 hónapos és 28 napos korában.

A király lefejeztetésénél különféle mellék esemény történt. A marseillesek csákányaikat a király vérebe mártogatták. Egy ismeretlen pedig a Temple tornyára állott, midőn a királyt onnan kivették; látván a fejedelmet, így kiáltott: „Oh,

királyom!“ kérdezték, királyi-e? — Igen — felelé — én királyomhoz a halálig hű akarok maradni; vele szeretnék halni!“ „Teljesedjék kívánságod: meghalsz!“ mondá a nemzeti gárda egy tagja s ketté vágta fejét. A királyné egyik ájulásból a másikba esett.

Igy lett vége, jóéjélmű***) hallgatóim! Európa leghatalmasabb királyának! ki ne indulna meg az embertelenség hallatára? — Oh, látom német honfitársaimat; látom polgártársaimat! könnyek áztatják arcaikat s csak szörnyeteg maradhat érzéketlenül.

Erkölestelenség bármely népet tigrissé tehet, csak vallás és erkölcs tartják össze az emberiség kötelékét. Minden büntetlen kicsapongás mag, melyből iszonyu események kelnek ki. Németek! maradjunk hűk minmagunkhoz!

S ti, a föld népei! áldozatok az áldozatnak fájdalom-könnyeket! lelkesüljetez föl, a gyilkos nemzetnek a földről való eltörlésére. Isten haragja s magatartásotok foganatosítja azt. Ne dulják föl boldogságotokat, ne csábítsanak el. Mindnyájan egy istent hiszünk, boldogan élünk fejedelmeink alatt, mint németek akarunk élni, halni.

S emberi sors! engedj meg siratni a jó királyt; imádkozunk érte; szeressük jó fejedelmeinket — és minden megtámadás ellen védjük meg alkotmányunkat.“

Im, ilyen politikai cikkek termettek akkor Németországban.

Közli: Márki Sándor.

*) Az itt leírtakat — ily alakban — Lajos soha sem mondta. E lap azonban, a mellett, hogy nagy királypárti volt, kortársaira sirvirágokkal is akart hatni s kizsákmányolni a Lajos iránt keltett részvétet halála okozóinak meggyűlöltetésére.

**) Megjegyzendő, hogy a király házasságakor több ember agyonnyomatván a közörmében, a Magdolna templomban lelték sírjokat; ugyan így az 1792-ik aug. 10-én kivégzettek is: s a király ezek közt fekszik. Csodálatos végzet!

***) T. i. királypárti.

lehetne felelni, mely program egyébiránt a lajthántuli mai állapotokhoz mérve megfelelőnek is mondható. Annyi bizonyos, hogy ugy a bécsi, mint a magyar sajtó nem nagy lelkesedéssel fogadta ez ismeretlen urakat, kik talán — egy-kettő kivételével — életükben most először okoztak feltűnést szokatlan hangzásu neveikkel.

Országgyűlési tudósítás.

Febr. 7. Napirend a kereskedelmi és földművelési miniszter költségvetése. Tiszta L. a tavaly tervezett két gazdasági iskola felől kérdezi a minisztert. Mukits Ernő szintén. Szláv József miniszter, válaszában fejtegeti, hogy a két iskola felállítására vonatkozó érvek nem helyesek, nevezetesen tagadja, hogy hazánkban különböző vidékek különböző gazdasági viszonyai volnának, e viszonyok csak socialisak s így minden gazdasági intézetben egyenlőn lehet a gazdaságot tanítani; a másik érv a távolságot illetőleg megszűnik a vasuti gyors közlekedés következtében. Simonyi E. nem tudja összeegyeztetni a parlamentaris praxissal s az országgyűlés tekintélyével, hogy a miniszter a háznak mult évben hozott határozatainak argumentumait most cáfolgatja. Tiszta K. Simonyival tart, nagyon szomorú jelenségnek tűnő fel előtte a miniszter nyilatkozata. Ilyen parlamentaris-mushoz szólnak sem kedve, sem bizalma nincs. Gaál Endre határozati javaslatot ad be a borászati és zölöszeti tanfolyamnak életbeléptetése iránt a keszthelyi orsz. gazd. intézetnél. Szláv mindent ígér, hogy ez 1872- vagy 73-ban létesüljön. Lónyay G. ajánlja a gazdasági tanárok fizetésének felemelését, Szláv erre kéri is a házat. Várady G. a m. óvári intézet tanítás ügye felől interpellálja a minisztert, hogy ha nem is lehet a tannyelv kizárólag magyar, legalább párhuzamosan adassék elő minden tantárgy. Szláv megnyugtatólag válaszol. A kolozsmonostori tanintézet ügyének tárgyalása után következett az álladalmi lótenyésztés-irítések. Tiszta K. nem helyesli, hogy ez intézetek kezelése még mindig idegenekre van bízva, vegyük már át egyszer azt, mi a miénk. Szláv a honvédséget nem látja alkalmasnak ez intézetek kezelésére rövid ideig tartó szolgálatuk miatt, a kormány azon álláspontot foglalja el, melyet Tiszta K. jelzett. Ezután következett a földtani intézet ügye. P. Szathmáry K. sajnálja, hogy a kormány nem fejt ki ez intézet célját jobban. Feszt Imre örvedetes eredményeket mutat ki a magyar geologusok eddigi működéséből. — A pósta-ügy jelen állását Pechy T. Domahidy, Guthy és Mátyus egyhangulag roszalják.

Febr. 8. A pósta-jövedéknél Tiszta K. elismeri, hogy utóbbi években nagyot haladt ez intézet. Mukics E. nem helyesli azon vizsás eljárást, mely szerint a m. kir. póstahivatalok még most is németül leveleznek. Szláv erre azt jegyzi meg, hogy sokan vannak a póstahivataloknál, kik nem tudnak magyarul levelezni, de inkább megtartja a németeket, mint a póstát bezárja. Ghyez K. figyelmezteti a minisztert, hogy kár volt a póstaügybe a nemzetiségi kérdést beleszőni, a törvény szavai mondják, hogy a hivatalos nyelv Magyarországon magyar. Várady G. a távirdugyénél h. javaslatot ad be, hogy a miniszter utasítsa, mikép a jövő évi budget-tárgyalásnál a távirdu szükségleteit tájékozással terjessze elő. Szláv válaszul Váradyknak, ki ebben megnyugodván, h. javaslatát visszaveszi. Antalfy K. egy Gyergyóban felállítandó távirdu ügyében szólal fel. Szláv 1872-re ígéri azt. — Ezután az igazságügyi miniszter költségvetése következett, melyet Dietrich általános tárgyalás alapjául sem fogad el.

A delegatiókból. Febr. 6. Benedek S. tábornok a közös hadügyminiszter képviselője, Éber Nándornak felel multkori interpellációjára a honvédséget illetőleg, kijelenti a tábornok, hogy ez iránt a miniszterekkel most is folyamatban vannak a tárgyalások; a mi pedig a hat hadtestnek megfelelő tüzérséget illeti, igyekezni fog a miniszter e hiányon is mielőbb segíteni. — Éber ebben megnyugszik. Válaszul továbbá Benedek még Er-

nuszt Kálmánnak a szolgálaton kívüli fegyverviselés tárgyában intézett interpellációjára. A tábornok védi s bizonyítja a fegyverviselés szükségességét; a ház azonban nem veszi tudomásul e választ, s Ernuszt kijelenti, hogy e tárgyban határozati javaslatot ad be.

Febr. 8. A hetes bizottság ajánlja, hogy a közös miniszter egy lóösszeirási törvényjavaslatot készítsen, s azt az illető miniszterek által terjessze a házak elé, a javaslat elfogadtatott. Ernuszt K. h. javaslatot nyújt be, mely szerint intézkedjék a közös hadügyminiszter, hogy a katonák szolgálaton kívül csak rendkívüli esetben viselhessenek fegyvert. — A javaslat azonban nem tárgyalatott.

A háboru.

Gyula, febr. 10.

Gambetta lemondott! E tény ha nem is a legnevezetesebb az utóbbi idők eseményei közt, de annyi jelentőséggel mégis bír, hogy a jelen helyzetre talán eldöntő lesz. Gambetta lemondásával pártja is megszűnik működni, s így a jelen vérengzések talán be lesznek szüntetve, s Favre egész erejével láthat a béke művének befejezéséhez. — Gambetta rövid 4 hónap alatt világhírű névre tett szert, az ő nevével volt összekötve Franciaország sorsa, az ő lángelke teremté az ifju hősi hadseregeket, melyek vitézül álltak szembe a gyakorlott német haddal, és a köztársaság Gambettának köszöni legelső sorban létét. — Mig más reménykedett a szerencsés kimenetelben, Gambetta bizton hitte azt; s mig sokan kétségbeestek, Gambetta beszéde fellelkesíté s tette buzdítá a csüggedőket. Ő volt a nép lelke, éltető ereje.

Mennyi önmegtartózkodás van e lemondásban! Ő még mindig remélt, mindig hitte, hogy az egész országot felzudítja az ellenségre, s hogy sikerülni is fog azt kiűzni, s nagyravágyó terveitől elútni; hanem párisi kollegái más véleményben voltak, ők a béke útját látták előnyösebbnek, és Gambetta leszáll a magasról, hova őt hazaszeretete, tehetsége és az események emelék, átengedi a tért másoknak, reményeit keblébe fojtja, meggyőződéséről lemond, hogy a haza boldoguljon mások hite szerint. E lemondás Gambetta nagyságának legfényesebb tüköre.

A választásokra vonatkozó decretum visszavonatot, s úgy látszik, hogy ennek következtében Gambettát a lemondásában elvtársai is követni fogják.

Aragonak egy körlevele a prefektekhez mondja: hogy valamint az előbbeni uralkodó családok, ugy Napoleoné is teljesen ki van zárva a választás-tárból.

A mint látszik, a fegyverszünet kedvezménye csak annyiból áll, hogy a főváros lakossága éhen ne haljon, mert a legnélkülözhetlenebb szükségletekkel való ellátás a német katonai hivatalnokok ellenőrzése alá van vetve, s így az élelmiszerek szabad forgalma épen nincs megengedve. Egy berlini sürgöny szerint, ha a déli részeken az anarchia tovább tart, Poroszország, Anglia, Ausztria és Oroszország beleegyezésével, ideiglenes kormányt fog kinevezni Franciaország számára.

Külföld.

Románia fenyegetett helyzetének következtében Sumla mellett egy örködő csapat fog felállítani. Egy konstantinápolyi hír alaptalannak mondja hogy a porta megszállja Romániát, ha azt a fejedelem elhagyja.

A pápa egy kölesönt szándékozik kötni, s mint az egyház feje, értékpapirokat kibocsátani.

Varsóban több állandó katonai tábor felállítására törekednek.

Legujabbak.

London febr. 8. A konferentia tegnap hosszabb ülést tartott. A „Morning Post” azt hiszi, hogy már a tegnapi ülésben létrejött a kölesönös megállapodás. A „Standard” reméli, hogy a konferentia a romániai nehézségeket is elfogja oszlatni.

Berlin febr. 8. A követelt terület-átengedés az egész felső Rajna és alsó Rajna departementra, majdnem az egész Moselle-departementra, a Meurthe-departement egy harmadrészére s a Doubs és Vosgesek departementja egyes részére is kiterjed. Versaillesben mielőbb remélik a béke megkötését.

London febr. 8. Erősen állítják, hogy a hatalmaknak sikerült a román fejedelmet maradásra bírni.

Bécs febr. 9. Beust visszalépése nem valósul. Nem kérte lemondását s így nem is fogja nyerni.

München febr. 9. A bajor tábori hadseregnek f. hó 19-éig teljesen ki kell egészíttetnie.

München febr. 8. A bajor hadseregnek e hó 19-éig újra teljes számúnak kell lennie; a tartalékosok és a rekonvaleszcensek mind Franciaországba küldetnek.

Wilhelmshöhe febr. 8. Napoleon a választások alkalmából proklamatiot intézett a franciákhoz.

Igazgatói jelentés

a b.-gyulai torna- és tüzoltó-egylet 1870-ik évi működéséről.

(Vége.)

Megkell említenem a tornászati azon ágát is, mely a vívással foglalkozott. — Erről kevés a mondani való.

T. Karassiy István első alispán ur kegyes volt lakásának nagy termét az egyletnek vívó-iskolául ingyen átengedni, minek folytán a vívó terem berendeztetett oly képen, hogy tagtársaink közül kilencen jelentkezvén a tanulásra, azoknak részére a szükséges kard és tör-ví-eszközök, álarok stb. ugy szintén az egylet részére is, egy személyre való vívó-eszköz ennek költségén megszerezettek, s a teremben felállítottak, de sajnálattal kell megemlítenem, hogy tagtársaink közül alig 2 pár vett igénybe néhány tanórát, mig a fiatalság azon része, mely a honvédelemre különben is hivatva van, — távol maradt, — pedig ki tagadná azt, hogy a vívás és a fegyverbeni gyakorlat, nemcsak a férfias tulajdonok közé tartozik, hanem a test erejének kifejlesztésére, az ügyességre, bátorságra és önbizalomra megszerzésére nem csekély befolyást gyakorol, — és oly szükséges, hogy egy fiatal ember ma e nélkül kiképzettnek magát alig tarthatja.

Szólok mármost végre egyletünk azon osztályáról is, mely magának nem kevésbé nemes feladatot tűzött ki, a tüzoltó karról.

Bármily csekély is egy év egyletünk történetében, még is a vajadások közepette ezen év sok tapasztalatot adott és sokra megtanított. Különösen megtanított arra, hogy valamely intézménynek szerkezete lehet jó és célszerű bizonyos helyen és bizonyos körülmények között, mig ugyanazon szerkezet más helyen és más körülmények között, nem célra vezet. — Mi is rendeztük és szerveztük magunkat, leginkább a pestiek mintájára, elfogadtuk nagyobb részben azoknak rendszabályait, s megállapítottuk az örködési rendszert — és ehez képest egyelőre itt a városháza termében egy örségi telepet felállítván, megkezdtük az éjjeli örködést mult évi jul. 14-én 75 taggal olyképen, hogy minden éjjel négy tag esteli 10 órától reggeli 4 óráig örködni volt köteles azon célból, hogy vész esetén, a készen tartott tüzoltó szerekkel első jelenhessen meg a vész helyén. Ezen örködés fenn-tartatott october 25-ig, azonban ekkor megszüntette lön egy választmányi határozat által azon okból, mert alkalmas külön helyiséggel nem bírván, a téli időre ezen nagy termet nem lettünk volna képesek fűteni, — de megszüntettetett különösen azon ok miatt is, mert csekély lévén a tagok száma, egyesekre nagy teher nyomozkodott, s a tagok a gyakorta reájok eső éjjeli örködést nem bírván meg, — a rendszabályok szigorának fenyegetése mellett is — nem teljesítették köteleességeiket, — s az örtanyát később elhanyagolták. — Az örségen kívül — a tagok kötelezve valának hetenként két órát a gyakorlatokon megjelenni, s e tekintetben a nyári hónapokon a tagok két osztály-

ban osztva a mászás és szivattyú körüli gyakorla-
tokban a torna-tanár által oktattattak, mely gyar-
korlatoknál, a megye és városunk hatósága által
egy-egy fecskendő volt használatunkra átengedve.

Mint mondám — a tűzoltó-kar ezen első éve
inkább vajadásokból állt, mert ama rendszer, melyet
a pestiektől átvettünk, hol egy, hol más, akadályokba
ütközött, s mindinkább kitüntette, hogy nekünk itt
provinciális városban, sajátságos viszonyaink vannak,
melyeket nem lehetett a fővárosi rendszerkezetébe
célszerűen beilleszteni. — Már magabavéve az örök-
dési rendszer — és annak katonai pontossággal
kivitt szerkezete, állandó és katonai lábra szerke-
zett őrseget kíván, mely nálunk városunk anyagi
helyzetének korlátolt állása miatt — kivihetetlen.
— E helyett mindinkább célszerűbbnek mutatkozott,
hogy városunkban hol a tűzország csak önkényes
tagokból áll — a tűzoltókar egyes tagjainak munká-
ssága, inkább a vészhelyeni célszerű beosztással, a
szivattyú körüli szolgálathoz pontos meghatározásával,
a mászásban ügyességnek kifejlesztésével szabályoz-
ták, — nem mulasztván el semmi esetre ezekben
ugy elméletileg mint gyakorlatilag a tagokat be-
oktatni. Ily értelemben egyik választmányi gyű-
lésen elvileg el is lön fogadva, hogy a jelen év-
ben — a kifejtettekhez képest átalakulások téte-
senek, de természetesen mindezekhez férfiak kel-
lenek kik önfeláldozással buzgólkodjanak az ügy
iránt, különben a lelkesedés felgyújtott lángja —
elfog aludni, s a tűzoltókar, mely a duló tűzvész
eloltására alakult, önmagát fogja agyon oltani.

Egyébiránt a lefolyt évben, a tűzoltókarra hála
Isten! kevés szükség volt, mert mindössze két
tüzeset adta elő magát, melyen — tekintve azt,
hogy a rendelkezésére állott fecskendők ódon
szerkezetűknél fogva — nem felelhetnek meg a
kiváalomnak — fáradozásának s buzgóságának
nem csekély tanúságát adta. — Pénztárunk ugyan
nem engedte meg, hogy újabb szerkezetű fecsken-
dőt szerezhessünk, mindamelllett pénzbeli erőnkhez
képest megtettünk annyit hogy 24 vedret 10 lét-
rát, 6 fejszét vasvillát 7 gáncsát beszereztünk
egyelőre is, mert tudnunk kell, hogy 18 ezer la-
kossal bíró városunk ilyesmivel éppen nem birt. —
Megtettük, hogy a városi hatóságot kebelünkben egy
emlékiratban tűzoltósági intézkedések elhanyagolt
állapotáról felvilágosítván, felkértük, hogy legalább
egy újabb szerkezetű fecskendőt és a hozzávaló sze-
reket haladéktalanul szerezzék be, minek azon sze-
rencsés eredménye lett, hogy a városi képviselő-
testület legközelebbi ülésében ezeknek beszerzését
el is rendelte.

Ennyit a tűzoltókar állapotáról.

És ezzel tisztelt közgyűlés befejezem egyetünk
egy évi működéséről jelentésemet. — Kívánván,
hogy a társulati szellem, a közjó iránti lelkesedés
önök szívében tovább is fennmaradjon, egymást
buzdítva, egymást lelkesítve, tovább is működjünk
városunk felvirágzására, s egyetünk gyarapítását
szívünkön hordva, nemes ambícióval törekedjünk
ezen együletet sokáig, örökké fenntartani.

Janó Sándor.

együleti igazgató alelnök.

Ujdonságok.

— **A m. kir. közmunka- és közlekedési**
minister, Winter Ignác és Sonnenfeld Károlynak
benyújtott kérvényük folytán, egy Tótkomlóstól
Orosz házig vezető vasútra az előmunkálati
engedélyt, f. évi febr. 3-tól számítandó egy évre
megadta.

— **Egy szép tett, mely nem szorul dicsé-**
retre. Budjácsné asszony, egy helybeli leányne-
velde tulajdonosnője, a gyulai jótkönyv-növegyet-
nek azt az ajánlatot tette, hogy kész egy szegény
sorsú leánygyermekét intézetében díjtalan kiké-
peztetésben részesíteni.

— **A helybeli újvárosi olvasókör** ma este az
„Arany sas“ (Anfang) vendéglő termében táncvi-
galmat tartat. Belépti díj 50 kr, kezdete 7 órakor.

— **Az „Alföld“ írja.** A február 8-ki gyász-
isteniztetést az 1849-ki febr. 8-án városunk vé-
delmében elesett honvédek emlékéért oly lélek-
emelő részvét, dísz s kegyelettel ment végbe, hogy
azt minden tekintetben az eddigi ily ünnepélyek-
hez mérten a legsikerültebb s látogatottabbnak
lehet mondani. A t. minoriták temploma alig bírta
befogadni a rang-, vallás és nemzetiség- külön-
ség nélkül megjelent hölgy s férfi közönséget,
melyben az összes helybeli hatóságok s testületek
főbb tagjai nagy számban voltak képviselve. A
főoltár előtti téren felállított castrum doloris oly
gazdagon s szakavatott izléssel volt díszítve. Ott
díszlett a koporsó alatt az e város védelmében fe-
ledhetlen érdemeket szerzett Asztalos Sándor és
Bozskó D. híven talált arcképe, számos koszoru
és örökzöld lombzattól környezve, melyet a viasz-
gyertyák lobogó fényárja imponáló látványnyá emelt.
A koporsót két oldalt a volt honvédek környez-
ték, kik dr. Matavovszki N., Dániel B. és Nagy
József elnökök vezetése alatt pont 10-kor a tem-
plomban megjelentek. A hatóságok képviselői ta-
lán még soha oly contingenssel meg nem jelentek
mint ezuttal. A városiak élén Pászthory F. h. pol-
gármester, a megyeiekén Nagy S. első és Con-
stantiny Gy. második alispán, a m. k. váltótörvény-
széki tagokén Rauchhofer elnök, a m. k. pénzügyi
hivatalnokokén Schiller pénzügyi igazgató jelent
meg, a m. k. honvédség tisztikara is gazdagon
volt képviselve. Ott láttuk a temetkezési, az
aradi általános munkás-, és más egyletek elnök-
aségeit, a céhek előjáróit, a főgymnasium,
elemi iskolák, s az alreáltanodai ifjúságot a
a tanári karral. A nevezett testületek majd mind
illető zászlójukkal jelentek meg, melyek örökzöld
koszorúval voltak ékítve. Az ünnepély egyik fény-
pontját főt. Boeskey T. minoritarendű tanár va-
lóban szép, költői emelkedettség, tűz- s ihlettség-
gel mondott beszéde képezte, mely a jelenlétakra
nagy hatást tett. A gyászmisét, mint eddig éven-
ként, most is a hű magyarérszű főt. Gaál Damas-
cen végezte fényes segédlettel, s midőn annak vé-
ge volt, a dalárda énekelt egy alkalmi megható
gyászdalt. Nem hagyhatjuk említlenül a templomi
zene- és énekkart sem, mely igen szabatosan mű-
ködött. — Midőn az egyházi szertartás véget ért,
a honvédegyelet kebeléből néhány tag a teme-
tőbe indult, az ottani 1849. febr. 8-án elesett hon-
védek hamvait takaró sírokat koszorúkkal éki-
tették.

— **Elekről írják.** Az eleki szolgabíró Nikora
Dávidnál volt egy szakácsnő szolgálatban, kinek
szerencsése akadván, e napokban tartotta völge-
nyével esküvőjét az eleki templomban, — a ba-
sáskodó szolgabíró ur azonban nem levén megle-
gedve azzal, hogy a leány esküvő után a nagy-
hatalmu ur házat elhagyja, ily formán cselekedett:
ugyanis vitéz Hári János, esendbiztos uramnak pa-
rancsot ad a leányt az esküvés végbemenete után
elfogni és felkísérni! Vitéz Hári János vevén ezen
hatalmas ordrét, azt pontosan a szószeres érte-
lében teljesíté, nagy vitézül elfogja a menyasszonyt,
midőn a násznép a templomból kijön, és azt szé-
pen a nagyhatalmu ur konyhájába annak rendje
és módja szerint felkísérteti. A násznép tehát szé-
pen hazaindult menyasszony nélkül, mert ez a
sors vagy is inkább e nagyhatalmu ur könyvé-
ben így volt elrendelve.

— **Gyula-váriban olvasó-kör** létesül, melynek
alapszabályai a napokban terjesztettek fel a bel-
ügyministeriumhoz jóváhagyás végett. Üdvözöljük
a váriakat a mivelődés terén.

Értesítés a népszámlálás ügyében.

226 szám

népsz.

Folyó hó 7-én hozzám alulirhoz, a föld-
mivelés ipar és kereskedelmi minister ur
3 nagyméltóságától egy elnöki leirat, ille-
tőleg rendelvénny érkezett, következő tartal-
ommal:

„Tekintetes Szakál Lajos urnak, Békésmegye
népszámlálási bizottsági elnökének. Az 1869-évi
III. törvénycikk által elrendelt népszámlálás vég-
rehajtása, első sorban magára a nemzetre és a kö-
zönségek által választott bizottságokra lévén ru-
háza, kiváló örömmel szolgál most, e nagy mi-
sikeres befejezése után, t. uraságodnak, mint a
népszámláló bizottság volt elnökének, a kormány
elismerését tolmácsolhatni azon hazafias buzgóságért,
melyet az ügy fogantatása körül kezdettől fogva,
gyakran nehezebb viszonyok között is tanusított,
s melynek leginkább köszönhető, hogy az ered-
mény aránylag csekély költség mellett éretett el.

Együttal felhívom t. uraságodat, hogy a kor-
mány emez elismerését azon népszámláló bizott-
sági tagokkal és díj nélkül ajánkozott számláló
ügynökökkel is közölni sziveskedjék, kik ez ügy-
ben lelkiismeretesen és buzgón közreműködtek.

Fogadja kérem t. uraságod kiváló tiszteletem
őszinte nyilvánítását. — Pesten 1871-évi január hó
22-én. **Szlávy József** s. k.“

E rendelvénny 2-ik pontjának meghagyá-
sát teljesítőleg, — a helyett hogy a me-
gyei iroda, vagy a pénztár terhére, több
száz külön levélben tennem ezt, — legcé-
lszerűbb gazdálkodással, egyuttal egész hű-
séggel és ünnepélyességgel, e lapok nyílt
hasábjain, — melyeken a megye jegyző-
könyvileg kifejezett köszönete is már tu-
datva volt, — van szerencsém a rendel-
vénny szövegének közlése által, mind a me-
gyei népszámláló bizottság igen tisztelt ügy-
vezető és többi rendes és helyettes eljárt
tagjait, — mind végre, a díj nélkül működ-
dött számláló ügynök urakat is, a kormány
emez elismeréséről, egész készséggel tisz-
teletteljesen értesíteni.

Kelt Gyulán febr. 10-én 1871.

Szakál Lajos

mint a megyei népszámláló
bizottság volt elnöke.

Hetivásári tudósítás.

Gyula febr. 10. Ma ismét igen gyér volt, fő-
leg a gabonapiac; alig néhány szánon hoztak egy-
egy kis terhet, úgy hogy jobbára csak mutatóból
áruktak helybeliek.

Sem a kereskedők, sem a fogyasztók semmiféle
gabonát most nem kerestek, nem is igen vettek.
Az árak a tiszta, nehéz búzánál alig bírtak a mult
hetiek megmaradni, a gyengebbeknél pedig 20—30
krral köblönként csökkentek is.

Az egészséges kukuricából, valamint a szep, fe-
hér árpából egy-két köböl 3.70—80 kron kelt; —
zab nem volt; ezt háznál 4 frtra tartják s az egész-
ségest ezen alul nem is adják.

A búkköny köblét hét köbölnyi mennyiségben,
igen kevés zab vegyülettel 6.50 krra; a hitvány
lucernamag itójét 40 krra tartogatták.

A sertésvásári forgalom 450—500 dbra könnyen
felment. A hidegre változott idő a hizottakra élén-
kebb üzletet hozott. Egy helybeli s egy békési ku-
pec több szép hizott sertést szedett össze, s hely-
beli fogyasztók is járultak a vételhez. — A 2 má-
zsa körüli s azon felüli nehezebb sertések font
számra 22 és 22½ krral, kiértelkép 23 krral is
keltek.

Csabára a hasas és fias kocákból több dbot haj-
tottak. Egy 1-ső rendű jó fajta hasas koca 40 frt-
jával, 3 db középszerű koca 30 frtjával kelt dara-
bonkint; a választott 3 hónapos közönséges malac
drbja 4.60—5 frtig; a kisebb koru és csekélyebbé
4 frt; a hitványaké 3 frtjával kelt.

Roszsabb fajta, a 3 fertály éves magló süldők
15 frtjával keltek páronkint.

Szarvasmarha 28—30 drb volt, belőle alig kelt
el 4—5 db.

Ló 110—115 drb, csekély áron is, kelendőség
nélkül. — Egy ép, egészséges 6 éves jó husban
levő hasas, jó hámos, de alacsony termetű kanca
csak 51 frton akadt vevőre.

Tüzifa csak néhány szánon volt, s most is mé-
regdrágán kelt. Egy idei vágású fateher egyszán-
ról egészen nyers minőségű 4.40 kron; a száraz
fa 5 frtjával kelt, de egy fertály öl szükén is alig
volt. — Egy szánon 32 kisebb-nagyobb fél és ne-
gyed hasáb száraz kőrifát is 5 frtra hagytak.

Egy varsándi oláh elég nagy fejű, de fagyos
káposztát hozott egy szánon; százát 3 frtra tartog-
gatta, de 11 óráig meg el nem adhatta.

Bácskai kender fontja most is 40 kr. — Az idő
ujra lágyulni kezd.

Sz. L.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Hajóssy Otto.